

Ewa Nowicka

Współpraca szkoły i środowiska rodzinnego gwarancją sukcesu ucznia

---

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (36-37), 297-302

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ewa NOWICKA

Współpraca szkoły i środowiska rodzinnego gwarancją sukcesu ucznia

W nowym otoczeniu należy stworzyć wychowankom tę samą atmosferę i stosować te same metody wychowawcze, co w domu.

Maria Montessori

Reforma oświaty postawiła na pierwszym miejscu bezwzględny priorytet rodziców w wychowywaniu dzieci. Oni też mają prawo decydowania o kierunku wychowania dziecka w szkole. Dobra współpraca z rodzicami uskrzydla nauczyciela, dodaje mu sił i dopinguje do dalszej pracy. Nauczyciel musi dostrzegać w rodzicach naturalnych sprzymierzeńców w pracy podejmowanej z ich dziećmi. Dobry kontakt nauczyciela z domem rodzinnym dziecka to połowa sukcesu w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Wsparcie ze strony rodziców, życzliwość, akceptacja planów i zamierzeń, praca na rzecz klasy, wyrazy uznania i sympatii to gwarancja powodzenia dziecka w szkole i sukcesu nauczyciela. Współpraca dwóch najważniejszych środowisk wychowawczych: domu i szkoły jest podstawą właściwego rozwoju dziecka. Nauczyciele i rodzice powinni dążyć do współdziałania, mając na uwadze jego dobro.

Podstawową formą współpracy szkoły z rodziną ucznia jest efektywny przepływ informacji rodzic – nauczyciel. Jak wynika z moich doświadczeń, owocne lata pracy na płaszczyźnie pracy dydaktyczno-wychowawczej skutkowały również w dziedzinie owocnej współpracy z rodzicami. Integracji sprzyjały oprócz tradycyjnych form typu zebrania, konsultacje, także wycieczki współorganizowane przez rodziców, uroczystości klasowe, udział w festynach. Rodzice zawsze chętnie chcieli uczestniczyć w życiu klasy i szkoły. Wyposażali salę lekcyjną w sprzęt audiowizualny, ksero, meble, firany. Najczęściej wychodząc z inicjatywą współpracy, twierdzili, że szkoła to drugi dom dziecka.

Od zawsze szkoła była postrzegana przez rodziców oczami dziecka. Ogromny wpływ na angażowanie się rodziców w życie szkoły mają prawidłowe relacje uczeń – nauczyciel. Jeśli uczeń źle ocenia nauczyciela, wychowawcę to w bardzo podobny sposób jest on postrzegany przez otoczenie dziecka. Nauczyciel w oczach dziecka powinien być osobą sprawiedliwą,

przyjacielem, powiernikiem. Wartość wychowawcy określa jego stosunek do dziecka.

Chcąc poznać stanowisko rodziców w kwestii zaangażowania i ich udziału w życiu szkoły, przeprowadziłam wśród rodziców uczniów klasy III ankietę, w której zawarłam następujące pytania:

1. Czy chętnie Pan(i) angażuje się w życie klasy, szkoły? (tak, nie – dlaczego?).
2. Czy Pan(a,i) zdaniem ocena szkoły przez dziecko ma wpływ na Pan (a,i) ocenę szkoły?
3. Czy Pan(a,i) zdaniem szkoła zapewnia dzieciom prawidłową opiekę dydaktyczno-wychowawczą? (tak, nie).
4. Czy uważa Pan(i), że w szkole mają miejsce działania o charakterze integracyjnym? (tak, nie).
5. Czy Pan(a,i) zdaniem rodzice powinni decydować o kierunku wychowania swojego dziecka?
6. W jakich formach najczęściej przejawia się współpraca nauczycieli i rodziców? Wymień je.
7. Jak z punktu widzenia rodzica ocenia Pan(i) swoją współpracę ze szkołą i wychowawcą? (dobrze, źle).

Analizując wyniki ankiety, stwierdziłam, że 90% ankietowanych oceniło, że chętnie angażuje się w życie szkoły. Zdaniem większości sprzyjają temu prawidłowe relacje nauczyciel – uczeń i nauczyciel – rodzic. Prawidłowe relacje powodują chęć uczestnictwa w życiu klasy i szkoły. Jak twierdzi 95% rodziców, ocena klasy, szkoły przez dziecko ma znaczący wpływ na ich ocenę szkoły. Zdaniem 80% rodziców szkoła zapewnia dzieciom prawidłową opiekę dydaktyczno-wychowawczą. Większość ankietowanych (70%) uważa, że w szkole powinny mieć miejsce działania o charakterze integracyjnym. Wszyscy rodzice (100%) uważają, że to oni powinni decydować o kierunku wychowania swojego dziecka. Formy, w jakich może przejawiać się współpraca nauczyciela z rodzicami, to ich zdaniem: częste kontakty z nauczycielem, współorganizacja imprez klasowych, opieka nad dziećmi w trakcie wyjść z klasą, praca w radzie klasowej. W odpowiedzi na ostatnie pytanie wszyscy rodzice dobrze ocenili swoją współpracę z wychowawcą i szkołą.

Właściwa współpraca z rodzicami może okazać się wielką pomocą w likwidowaniu trudności w nauce i zachowaniu własnego dziecka. Ich udział w tym zakresie jest niezbędny. Rola rodzica jest ogromnie ważna w procesie dydaktycznym, w szczególności, jeśli chodzi o pracę z uczniem trudnym. Jeśli wychowawca musi przekazać coś niemilego rodzicowi, powinien to czynić bardzo spokojnie, zrozumiale dla rodziców, z podaniem propozycji pomocy. Zawsze jednak powinno się rozpocząć wypowiedź od wyszukania i podkreślenia pozytywnych cech dziecka.

Uczeń z problemami w nauce lub zachowaniu wymaga ogromnego zaangażowania ze strony nauczyciela. Indywidualizacja pracy z dzieckiem,

ogromna dawka cierpliwości i wytrwałości są nadzieją na osiągnięcie sukcesu. Do swojej pracy dydaktyczno-wychowawczej staram się angażować rodziców, dotyczy to także rodziców uczniów słabszych.

Poniżej przedstawiam plan zajęć terapeutycznych opracowany dla jednego z uczniów mającego trudności w nauce, w realizacji którego wzięła udział matka chłopca.

Plan zajęć pomocniczych

Wstęp

Plan przeznaczony jest dla ucznia klasy drugiej. Uczeń opornie wykonuje wiele poleceń. Ma trudności z czytaniem i pisaniem. Tempo jego pracy jest wolne, szybko się zniechęca. Przejawia także problemy z koncentracją uwagi na zajęciach (rodzina niepełna).

Cel główny

Wyrównanie braków w nauce, wyrobienie prawidłowego tempa pracy w trakcie zajęć w szkole, doskonalenie umiejętności czytania,

Cele bezpośrednie

- wyrobienie u ucznia nawyku poczucia obowiązków szkolnych;
- radzenie sobie w sytuacjach trudnych, związanych z uczeniem się;
- stworzenie atmosfery bezpieczeństwa, akceptacji, uznania.

Osoby współpracujące

Pedagog szkolny, matka dziecka, wychowawca, nauczyciele uczący w klasie.

Czas realizacji

Okres nauki w klasach II–III.

Działania związane z przygotowaniem i realizacją planu

- współpraca z pedagogiem szkolnym,
- diagnozowanie sytuacji rodzinnej ucznia,
- analiza wyników badania dziecka w Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej,
- współpraca z rodzicem dziecka, włączenie go do współpracy i wspólne planowanie działań,

- zaplanowanie pracy z uczniem – skonstruowanie planu.

Formy pracy

- praca w grupie,
- ćwiczenia indywidualne,
- praca z pedagogiem.

Czynności związane z zakończeniem

- analiza wyników w nauce i zachowaniu,
- podsumowanie i ocena działań podjętych w celu terapii ucznia,
- ponowne badanie ucznia w Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej.

Oczekiwane rezultaty

- wyrobienie umiejętności prawidłowego odwzorowywania wyrazów, pisania z pamięci ze słuchu,
- wyrobienie umiejętności prawidłowego czytania,
- wyrobienie nawyku poczucia obowiązków szkolnych,
- wyrobienie umiejętności kończenia rozpoczętej pracy,
- umiejętne rozwiązywanie sytuacji problemowych przez ucznia.

Realizacja zadania

Lp.	Temat zadania	Planowany termin realizacji	Liczba godzin	Koordinator	Osoby wspierające	Uwagi
1.	Podjęcie czynności związanych z wdrożeniem planu: rozmowa z matką ucznia , omówienie celu planu	Rok szk. 2006/2007–2007/2008	1 godz.	Wychowawca	Pedagog	
2.	Udział ucznia w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych dla bieżącego wyrównywania braków	Na bieżąco	2 godz. tyg.	Nauczyciel prowadzący zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	Pedagog, wychowawca	
3.	Prowadzenie ćwiczeń usprawniających mięśnie i stawy ramion,	Na bieżąco	Na bieżąco	Wychowawca i nauczyciel prowadzący zajęcia dydak-	Pedagog	

	nadgarstka, palców w celu poprawy grafomotoryki			tyczno- -wyrównawcze		
4.	Ćwiczenia w czytaniu prostych połączeń sylabowych, wyrazów i prostych zdań	Na bieżąco	Na bieżąco	Wychowawca i nauczyciel prowadzący zajęcia dydaktyczno- -wyrównawcze	Pedagog	
5.	Wyrabianie nawyku poczucia obowiązków szkolnych	Na bieżąco	Na bieżąco	Wychowawca	Nauczyciele uczący w klasie, pedagog, matka	
6.	Umocnienie kontaktów na drodze dziecko-matka	Na bieżąco	Na bieżąco	Wychowawca	Pedagog, matka	
7.	Udział rodziców (matki) w zajęciach dydaktyczno- -wyrównawczych	II semestr	1 godz.	Wychowawca	Pedagog	

Ewaluacja

Formą ewaluacji było uzyskanie od ucznia i matki informacji zwrotnej o poszczególnych zajęciach dla bieżącej oceny podejmowanych działań, ich modyfikowane i dostosowanie do potrzeb ucznia. Zaangażowanie jednego z rodziców (rodzina niepełna), częste konsultacje, udział w zajęciach skutkowały postępowaniem dziecka w nauce, co potwierdziły wyniki badania psychologiczno-pedagogicznego.

Na bazie przedstawionych informacji oraz moich doświadczeń wynikających ze współpracy z rodzicami można wnioskować, że współpraca rodziców ze szkołą się opłaca. Ma ona na pewno znaczny wpływ na efekty edukacji dzieci. Pomyślna współpraca sprawia, że dzieci chodzą do szkoły z przyjemnością. W klasie panuje dobry nastrój. Wychowawca stara się zapewnić sukces każdemu dziecku. Dzieci lepiej się koncentrują, a ich rozwój przebiega harmonijnie z poczuciem wewnętrznego zadowolenia. Czy jednak istnieje recepta na dobrą współpracę? W ogromnym stopniu zależy ona od cech osobowościowych partnerów, a szczególnie wychowawcy. Otwartość, szczerłość, komunikatywność to cechy, które ułatwiają nawiązywanie kontaktów. Można się spierać, w różnych kwestiach mieć odrębne zdania, ale owocem udanej współpracy nauczyciel – rodzic jest szczęśliwe, uśmiechnięte dziecko.

Bibliografia

- Adamczyk D., *Współpraca nauczycieli i rodziców na rzecz dzieci*, „Nauczania Początkowe” 2004/2005, nr 2.
- Izdebska H., *Aby szkoła dała się lubić*, Warszawa 1985.
- Kowolik P., *Nauczyciel w integrowaniu wpływów wychowawczych szkoły i domu rodzinnego*. [W:] *Trójpodmiotowość w praktyce edukacyjnej szkoły zreformowanej*, red. K. Misiołek, Mysłowice 2002.
- Kupisiewicz Cz., *Niepowodzenia dydaktyczne*, Warszawa 1972.
- Łobocki M., *Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania*, Warszawa 1985.
- Nowicka E., *Niepowodzenia szkolne w edukacji wczesnoszkolnej*, „Nauczyciel i Szkoła” 2001, nr 3–4.
- Pawłowska R., *Niepowodzenia szkolne uczniów klas I–III*, „Życie Szkoły” 1998, nr 5.
- Segiet W., *Szkoła jako inspirator wychowania w rodzinie*, „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1992, nr 2.
- Sienkiewicz J., *Wychowawca doradcą rodziców*, „Życie Szkoły” 2002, nr 2.

Summary

The educational and didactic success of a student depend largely on the methods and activities chosen by a teacher in his work with children. Good relations between the teacher and the child's family helps succeed in didactic and educational work. The encouragement shown by the parents, their kindness, approval of the plans and designs, as well as the work for the whole class, recognition and friendliness, guarantee both the child's and the teacher's success. The student is also more likely to succeed at school if the “teacher – parent” relations are correct. Conversations with parents have shown that different forms of co-operation between parents and teachers, or parents and school are possible.

A survey of parents was to determine their view on their commitment and participation in the school's life. The parents have admitted that they should be able to influence the decision on the education and training of students. They were satisfied with different forms of co-operation and integration.

It is especially important to collaborate with the parent of a child that has learning difficulties. The parents' commitment to their work is vital, particularly if they participate in the teacher's plans to help student. They participate in extra activities, and together with the student's form teacher and school psychologist they analyze the child's progress. Properly designed and performed actions, involving parent's participation, will bring the student's success.

The co-operation with parents has always been the pillar of the school, and in present reality it is even made stronger.